

Баласинович Наталія Олександрівна

Гендерна демократія: особливості становлення в Україні

УДК 321 (477)

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-5.4>

Баласинович Наталія Олександрівна
аспірантка кафедри парламентаризму
та політичного менеджменту
Національної академії державного
управління при Президентів України
вул. Академіка Ромоданова, 12/2, Київ,
Україна

Стаття присвячена визначенню сутності гендерної демократії в цілому та виявленню особливостей її становлення в Україні. Увага до проблеми зумовлена загальними тенденціями розвитку України як правової держави, складовою частиною політичних і державницьких процесів в якій є гендерний чинник, а за цим – необхідність впровадження стандартів міжнародного законодавства з гендерної політики в норми національного законодавства, державні програми, плани дій з реалізації гендерної рівності тощо.

Авторка статті реалізує мету дослідження з урахуванням діалектичного, а також загальнологічних (аналізу і синтезу, абстрагування тощо) методів дослідження. Водночас у статті використані спеціальні, політологічні методи дослідження, зокрема структурно-функціональний, порівняльний, системний методи, які дозволяють глибше зрозуміти всю сукупність гендерних відносин в суспільстві, охоплюючи соціокультурний вимір і його включеність у суспільні інститути.

Авторкою проаналізовано сучасний стан гендерної демократії через призму наявних гендерних стереотипів та на цій основі обґрунтовано власну точку зору щодо стану гендерної демократії в Україні. Наголошено, що репрезентативність жінок у вищих органах влади України є свідченням суттєвої різниці між задекларованою та реальною рівністю чоловіків і жінок. Зазначено, що, попри певні позитивні зміни в гендерній репрезентативності в органах влади, кількість активних в управлінській та політичній сфері жінок все ще залишається низькою. Пріоритетом у цьому контексті має стати вирішення проблеми зміни у стереотипних орієнтаціях жінок і чоловіків, які залишаються гальмом на шляху максимальної самореалізації представників обох статей.

Ефективним засобом вирішення проблеми подолання стереотипів зобов'язані стати засоби масової інформації. Суттєво впливаючи на суспільну свідомість, вони повинні формувати позитивне сприйняття їхньою аудиторією не лише сутності поняття гендерної демократії та гендерної рівності, а й професійної діяльності представників обох статей у системі публічного управління та у політичній діяльності.

Ключові слова: гендер, стаття, гендерна рівність, гендерні стереотипи, гендерна демократія.

Вступ. Питання гендерної рівності у багатьох країнах стали предметом численних досліджень у різноманітних сферах: політичній, освітянській, громадської думки, зайнятості та міграції, визначення дієвих гендерних індикаторів, розробці методичних матеріалів для формування гендерно врівноважених бюджетів тощо.

Україна як правова держава спрямовує розвиток державної політики шляхом впровадження стандартів міжнародного законодавства з урахуванням гендерної складової, включивши її у норми національного законодавства, державні програми, плани дій з реалізації гендерної рівності тощо. Виходячи із цього, надзвичайної актуальності набуває проблема визначення особливостей становлення гендерної демократії в Україні.

Аналіз публікацій свідчить, що проблема гендерної рівності викликає значний інтерес українських вчених. Вагомий внесок у дослідження проблеми гендеру в цілому та гендерної політики зокрема зробили такі вчені, як: М. Богачевська-Хом'як, Н. Грицяк, В. Гошовська, Д. Ісламова, Р. Хоф, Дж. Елштайн, Л. Кобилянська, Т. Мельник, Т. Бендас, М. Пірен, Н. Лавриненко, К. Левченко, О. Скар, О. Ярош. Утім, тема не може вважатись висвітленою як з урахуванням необхідності узагальнення наявних наукових розробок у зазначеному напрямі, так і спеціального розгляду окремих вимірів теми, які уможливають більш фундаментальний аналіз найбільш актуальних проблем, які характеризують гендерну політику в Україні на сучасному етапі.

Мета статті полягає у виявленні особливостей становлення гендерної демократії в Україні крізь призму все ще наявних гендерних стереотипів

Досягнення визначеної мети передбачає реалізацію низки завдань:

1. Сформуванню уявлення про гендер у демократичному суспільстві та з'ясувати сутність гендеру, на відміну від статі із притаманними чоловіку і жінці біологічними рисами.

2. З'ясувати перелік найбільш характерних стереотипів, які склались у свідомості українського суспільства щодо чинника гендеру на рівні адміністративних чи суспільних відносин.

3. Визначити проблемні аспекти гендерної політики в Україні відповідно до світового досвіду паритетної гендерної демократії.

4. Окреслити напрями державної політики у сфері гендерних відносин з огляду на потреби подальшого демократичного розвитку України.

Методи дослідження. Мета та завдання статті зумовили використання авторкою низки загальнонаукових (діалектичного загальнологічних), а також

спеціальних, політологічних методів дослідження. Діалектичний метод дозволив виявити основні закономірності розвитку ідеї рівності чоловіка і жінки та особливості її прояву в різних сферах суспільного життя. Загальнологічні методи – аналізу і синтезу, абстрагування тощо – застосовувались для формування загальної концепції викладення матеріалу та підготовки висновків поданої роботи. Політологічні методи, зокрема структурно-функціональний, застосовувався під час розгляду механізму реалізації гендерної політики в Україні та його складових частин. Порівняльний метод дав можливість співставити особливості реалізації гендерної політики в зарубіжних країнах та в Україні. Системний метод дозволив глибше зрозуміти всю сукупність гендерних відносин, що охоплює соціокультурний вимір і його включеність у суспільні інститути, які відображають сформовані у суспільстві підходи до реалізації гендерної рівності.

Результати. Правова держава забезпечує правову рівність представникам обох статей. Це означає надання їм рівних стартових можливостей, хоча й зрозуміло, що реалізація прав жінкою та чоловіком залежить від їхніх особистих якостей, знань, умінь, навичок, готовності та здатності бути соціально і професійно активними. Проте на практиці існує чимало випадків прояву нерівності у суспільстві, оскільки гендерна нерівність стримує розвиток, причому не лише особистісний, а й професійний, кар'єрний, соціальний тощо. Саме тому ми вважаємо, що гендерні аспекти мають стати пріоритетною складовою всього комплексу завдань розвитку не лише суспільства, а й держави.

Нинішня ситуація свідчить, що подальша демократизація українського суспільства неможлива без врахування розмаїтої гендерної проблематики. Адже громадянське суспільство – це, перш за все, суспільство з однаковими можливостями для самовизначення і самореалізації усіх його членів – представників обох статей, тобто чоловіків та жінок. Відтак формування і функціонування в Україні гендерної демократії має стати в сучасних умовах, по-перше, обов'язковою умовою формування свідомого і активного громадянського суспільства та соціально відповідальної демократичної держави, по-друге, важливим чинником формування суспільних партнерських взаємовідносин на основі гендерної паритетності [1, с. 42].

На нашу думку, гендерний дисбаланс в українському суспільстві значною мірою зумовлений низкою стереотипів, які гальмують повноцінну самореалізацію представників обох статей.

Необхідно наголосити на тому, що гендер, на відміну від статі, стосується не суто біологічних чи фізіологічних властивостей, притаманних чоловікам і жінкам. Цим терміном позначаються соціально сформовані риси, властивості «жіночості» (фемінінність) та «чоловічності» (маскулінність).

Ми поділяємо думку науковців, які визначають гендер як соціально-рольовий статус, що визначає соціальні можливості жінок і чоловіків в освіті, професійній діяльності, доступі до влади, реалізації сімейної ролі та репродуктивній поведінці [5].

Важливу роль у моделюванні умов життя відіграє держава та соціально-політичні інститути, які інституціонально зобов'язані адекватно та у межах чинного законодавства впливати не лише на збереження, а й оновлення певного статусу. Разом із цим саме держава і суспільство, керуючись традиціями та історією свого розвитку, визначають гендерні стереотипи, які домінують в соціумі в певну епоху.

Проведений аналіз свідчить, що деякі дослідники виокремили основні групи гендерних стереотипів [10]. Так, до першої з них вони відносять стереотипи «маскулінності» – «фемінінності». Маскулінність і фемінінність складаються із психологічних характеристик, які історично сформувалися в культурах певних соціумів. Традиційно вважається, що маскулінності притаманні активно-творчі характеристики (агресивність, активність, домінантність, незалежність, самовпевненість, логічне мислення), а фемінінності – характеристики експресивні (залежність, несміливість, сентиментальність, низька самооцінка, турботливість). Зрозуміло, що вони не можуть не впливати на поведінку людей різних статей в управлінській і політичній діяльності, громадському житті суспільства.

Друга група гендерних стереотипів – це уявлення про розподіл сімейних і професійних ролей між чоловіками й жінками. Для жінок найважливішою соціальною роллю вважається роль домогосподарки, матері. Чоловікам приписуються активна участь у громадському житті, професійний успіх, відповідальність за забезпечення сім'ї. Найбільш значущими для них вважаються саме професійні ролі.

Крім цього, існують певні стереотипи й щодо специфіки праці. Так, вважається, що жіноча праця, маючи виконавчий характер, має бути частиною експресивної сфери діяльності. Для чоловіків бажана творча й управлінська робота, оскільки вважається, на нашу думку, помилково, що їхня праця є ніби частиною інструментальної сфери діяльності. Маскулізм та маскулінізація виправдовують і забезпечують домінування «чоловічого» принципу в сучасних суспільствах попри те, що в конституціях багатьох країн рівність чоловіків і жінок закріплена на рівні чинного у них законодавством.

Необхідно наголосити на тому, що існує чимало підтверджень думки Дж. Батлера про те, що суспільство є гендерно структурованим. Зрозуміло, що маскулінна культура заохочує розвиток таких якостей, як енергійність, прагнення влади, домінування раціонального над емоційним, агресивність. Саме тому фемінізм виникає як протиставлення маскулінній культурі. Причому він розвиває

та утверджує ідеологію і практику формування нової свідомості, зорієнтованої не на агресію/протистояння, а на взаємозацікавлену співпрацю, яка унеможлиблює пригнічення особистості.

Ми вважаємо, що особливість гендерних стереотипів полягає в тому, що вони глибоко й надовго проникають у свідомість людини. Через це їх важко не тільки критично оцінити та подолати, а й визнати їх існування, виявити, усвідомити, проаналізувати. Вони негативно впливають на особистісну та професійну самореалізацію чоловіків і жінок, заважаючи розвитку їх індивідуальності. Їх подолання створить можливості суттєво розширити вибір варіантів самореалізації представникам обох статей.

На думку О. Ярош, гендерний підхід означає визнання того, що об'єктивне існування статей та їх соціальних функцій в сучасному суспільстві визначається їх різними біосоціальними можливостями. Таке розуміння потребує їх врахування при виробленні, прийнятті та реалізації державних (управлінських, політичних, економічних, економічних, соціальних, культурних, освітніх, комунікаційних тощо) стратегій, які безпосередньо чи опосередковано впливають на якісні характеристики чоловіків і жінок як суб'єктів соціальної взаємодії [10].

Нами встановлено, що в Україні превалює маскуліний спосіб життя, що сприяє відтворенню відповідних норм в усіх сферах суспільного буття. Саме тому ми вважаємо, що для сучасного етапу функціонування Української держави та українського суспільства пріоритетом має стати забезпечення гендерної рівності на основі не лише формування і підтримання взаємозацікавлених відносин, а й розподілу відповідальності між рівними партнерами, якими є чоловіки та жінки. Саме така гендерна рівність унеможливить порушення рівноправності в різних сферах життя, у тому числі й у сфері прийняття суспільно значимих політичних рішень.

Гендерна рівність постає нині однією з умов функціонування демократичного суспільства та ознакою правової держави. Це означає, що чоловіки й жінки мають однакові умови для реалізації своїх людських прав, однакові можливості робити вклад у національний, політичний, економічний, соціальний і культурний розвиток суспільства. Дослідники гендерних проблем наголошують на тому, що саме держава відповідає за впровадження реальної гендерної паритетності в сучасних умовах свого функціонування. Саме вона зобов'язана ухвалювати на усіх управлінських рівнях (державному, регіональному та місцевому) реалістичні програми розвитку, спрямовані на досягнення гендерного балансу.

Із цією метою необхідно передусім виробити державну гендерну політику, яка має відповідати сучасним українським політичним та соціально-

економічним реаліям. Ми поділяємо думку науковців про те, державна гендерна політика – це оптимальні дії органів державної влади з вирішення суспільних проблем, які максимально сприяють реалізації інтересів жінок і чоловіків шляхом забезпечення гендерної рівності в суспільстві. Така рівність неможлива без:

- 1) надання однакового суспільного статусу жінок і чоловіків;
- 2) забезпечення однакових умов реалізації прав людини як жінкам, так і чоловікам;
- 3) створення однакової можливості використання соціальних та економічних ресурсів для жінок і чоловіків;
- 4) визначення однакових можливостей для жінок і чоловіків робити свій внесок у національний, політичний, соціальний, економічний і культурний розвиток;
- 5) утвердження однакового права для жінок і чоловіків мати однакову користь від результатів їх діяльності [4; 6].

Проведений аналіз свідчить, що в українському законодавстві визначено основні норми гендерної демократії. Так, Конституція України закріплює принцип рівності прав жінок і чоловіків, який забезпечується наданням жінкам однакових з чоловіками можливостей в суспільному, політичному і культурному житті, у здобутті освіти та професійній підготовці, в праці та винагороді за неї. Передбачено також спеціальні заходи, які надають можливість жінкам поєднувати працю з материнством тощо.

При цьому держава зобов'язується забезпечувати належний механізм реалізації прав людини, в тому числі й щодо забезпечення гендерного паритету та впровадження його в життя як загальноприйняту і необхідну норму громадського життя з обов'язковою ратифікацією відповідних міжнародних документів.

Проте, незважаючи на те, що в українському законодавстві відсутні будь-які натяки на можливість порушення гендерної рівності, реальне дотримання її принципів все ще залишається суттєвою проблемою. Це пояснюється передусім тим, що нормативні акти, носячи декларативний характер, не передбачають дієвих механізмів реалізації відповідних та адекватних зобов'язань держави.

Упровадження гендерного підходу в публічне управління має, на нашу думку, стати засобом досягнення соціальної справедливості та механізмом розвитку людського потенціалу. Саме система публічного управління має найбільше можливостей для забезпечення гендерної рівності в українському суспільстві [5].

На нашу думку, громадянське суспільство в Україні ще не має реальних можливостей та важелів результативного впливу на існуючу гендерну ситуацію. Жінки все ще лишаються на периферії основних процесів в державі, а саме: управлін-

ського, політичного, громадянського. І це при тому, що Україна в гендерному контексті є унікальною країною: майже половину робочої сили становлять саме жінки. Проте в більшості суспільно важливих галузях жінки обіймають переважно низькооплачувані посади. Традиційні стереотипи масової свідомості обмежують можливості жінки у кар'єрному зростанні, оскільки пропонувані жінкам вакансії стосуються сфери послуг, низькооплачуваних робочих місць тощо. Ми вважаємо, що така ситуація є надзвичайно небезпечною, оскільки вона зумовлює та посилює фемінізацію бідності.

Репрезентативність жінок у вищих органах влади України також є свідченням суттєвої різниці між задекларованою та реальною рівністю чоловіків і жінок. Так, наприклад, український парламент все ще далекий від гендерної збалансованості, незважаючи на позитивні тенденції щодо зміни чисельності жінок у ньому. Свідченням цьому є той факт, що якщо в першому скликанні було тільки 2,5% жінок (12 з 475 депутатів), то у нинішньому їх вже 20,8% (87 з 423 народних депутатів) [3; 9].

Світовий досвід забезпечення гендерного паритету в парламенті засвідчує зв'язок між процесами його формування, функціонування, зміцнення й оновлення. Як зазначає Т. Мельник, участь у виборах, як пасивна, так і активна, є одними з найважливіших напрямів самотворення чоловіком і жінкою своєї гендерної сутності, політичного самовизначення статі й гендерно свідомого політичного середовища. Вибори детермінуються гендерним статусом їх учасників, гендерною ієрархією в суспільстві, моделями гендерної поведінки громадян, гендерною належністю виборців, вбудованою в структуру всіх інститутів поряд з національною і класовою належністю, яка, відповідно, задає тональність у системі реальних соціальних відносин «панування – підкорення». Усе це позначається на результатах виборів як до парламенту, так і до органів місцевого самоврядування [7, с. 235].

У сучасних умовах парламенти більшості країн за своїм складом є чоловічими, оскільки жінки в них становлять невеликий відсоток. І все ж можна констатувати, що з другої половини ХХ століття світова практика формування парламентів засвідчує стійку тенденцію до паритетності їх складу. Ця тенденція призвела до появи в політології та гендерних дослідженнях терміна «паритетний парламент», тобто це парламент, у складі досягається (або майже досягається) гендерна рівність у співвідношенні 50/50.

Паритетними парламентами є, зокрема, парламенти Португалії і Швеції, у складі яких понад 50% становлять жінки. Майже такого ж представництва жінок і чоловіків досягли регіональні парламенти в Німеччині і Шотландії. До Конституції Франції внесено зміни, згідно з якими до парламенту має обиратися 50% жінок.

Цікавою є гендерний аспект у чисельності працівників Апарату Верховної Ради України (далі – Апарат), який відповідно до законодавства України покликаний забезпечувати діяльність парламенту. Облікова кількість працівників становить 1013 осіб (загальна чисельність за штатним розписом – 1115), з них 683 – жінки, 330 – чоловіки.

Серед керівників Апарату, секретаріатів, головних управлінь, управлінь, відділів, секторів, загальна кількість яких становить 173 особи – 90 чоловіків та 83 жінки. При цьому серед керівництва Апарату (шість осіб: керівник та п'ять його заступників) немає жодної жінки.

Значно кращий гендерний баланс на посадах завідувачів секретаріатів 28 комітетів (15 жінок та 13 чоловіків) та 7 фракцій (3 жінки і 4 чоловіки). Більшість працівників Апарату – жінки, однак вони займають нижчі посади, а доступ до керівних посад в Апараті для них обмежується [8].

Подана статистика свідчить, що, незважаючи на певні позитивні зміни в гендерній репрезентативності в органах влади, кількість активних в управлінській та політичній сфері жінок все ще залишається низькою.

Останнім часом у всьому світі набуває популярності принцип паритетної демократії, в основі якої визнання того, що людство складається з представників двох статей – жінок і чоловіків, і що їх внесок у розвиток демократії є однаковим. Для досягнення гендерного балансу необхідно мати дієвий механізм забезпечення рівноправності. А це залежить від ситуації, що складається в кожній країні. Так, у деяких країнах вводяться посади спеціальних міністрів, що відповідають за дотримання прав жінок, створюються спеціальні комісії і комітети, що опікуються проблемами рівноправності жінок. На жаль, дуже часто все обмежується лише деклараціями. Для реалізації прийнятих рішень необхідно вирішити низку питань нормативно-правового характеру, створити дієву систему контролю та оцінювання проектів законів на предмет забезпечення ними гендерної демократії в державі та країні [2].

Висновки. Таким чином, проведений аналіз свідчить, що Україна перебуває на початковому етапі становлення сучасної гендерної демократії, яка гарантує жінкам і чоловікам роль рівноправних суб'єктів не лише взаємозацікавленої взаємодії, а й державотворчих процесів.

Пріоритетом у цьому контексті має стати вирішення проблеми зміни у стереотипних орієнтаціях жінок і чоловіків. Очевидно, що наявні стереотипи залишаються гальмом на шляху максимальної самореалізації представників обох статей.

Ефективним засобом вирішення проблеми подолання стереотипів зобов'язані стати засоби масової інформації. Суттєво впливаючи на суспільну свідомість, вони повинні формувати пози-

тивне сприйняття їхньою аудиторією не лише сутності поняття гендерної демократії та гендерної рівності, а й професійної діяльності представників обох статей у системі публічного управління та у політичній діяльності.

Перспективами подальших досліджень піднятої у статті проблематики можуть стати наукові розвідки щодо, по-перше, механізмів реалізації гендерної рівності на усіх управлінських рівнях: державному, регіональному та місцевому; по-друге, впровадження гендерного аспекту в систему безперервного навчання керівних кадрів в системі публічного управління; по-третє, механізмів активізації ролі держави щодо запровадження реальної гендерної рівності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гендерні аспекти державної служби : монографія / М.І. Пірен, Н.В. Грицяк, Т.Е. Василевська, О.М. Іваницька ; за заг. ред. Б. Кравченка. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. 336 с.
2. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві / авт. колектив: Ю.І. Саєнко – наук. редактор та інші. Київ : Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України 2007. 143 с.
3. Гошовська В.А. Основи гендерної політики в парламентській діяльності: навчальний посібник. Київ : НАДУ, 2011. 100 с.
4. Грицяк Н. Теоретичні засади гендерної політики. *Вісник національної академії державного управління при Президентіві України*. 2004. № 1. С. 326–327.
5. Даниленко Л.І. Проблеми формування ціннісно-орієнтованої парламентської діяльності в Україні. *Парламентські читання: сьома щорічна між нар. конф.*, м. Київ, 26-27 травня 2017 р. Київ : Видавництво ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 2017. С. 69–72.
6. Малышева М. Современный патриархат: Социально-экономическое эссе. Москва : Академия, 2001. 170 с.
7. Мельник Т.М. Гендер у політиці. *Основи теорії гендеру* : навчальний посібник. Київ : К.І.С., 2004. С. 219–265.
8. Статистичні дані Управління кадрів Апарату Верховної Ради України станом на 2020 рік. URL : <http://vrkadry.rada.gov.ua/>.
9. У новообраному українському парламенті стало значно більше жінок-депутаток. URL : <https://np.pl.ua/2019/08/u-novoobranomu-ukrainskomu-parlamentu-stalo-znachno-bil-she-zhinok-deputatok/>.
10. Ярош О. Жіноче обличчя політики. *Політика і час*. 2001. № 2. С. 59–63.

REFERENCES:

1. Kravchenko, B. (Ed.). (2002). *Henderni aspekty derzhavnoi sluzhby : monohrafiia* [Gender aspects of civil Service: Monograph]. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko «Osnovy» [in Ukrainian]
2. Saienko, Yu. I. (Ed.) (2007). *Henderni stereotypy ta stavlennia hromadskosti do hendernykh problem v ukrainskomu suspilstvi* [Gender stereotypes and public attitudes towards gender problems in Ukrainian society]. Kyiv: Tsentr sotsialnykh ekspertyz Instytutu sotsiologii NAN Ukrainy [in Ukrainian].
3. Hoshovska, V. A. (2011). *Osnovy hendernoï polityky v parlamentskii diïalnosti: navchalnyi posibnyk*. [Fundamentals of gender policy in parliamentary activity: training manual]. K. : NADU [in Ukrainian].
4. Hrytsiak, N. (2004). *Teoretychni zasady hendernoï polityky* [Theoretical foundations of gender policy]. *Visnyk natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy* [Bulletin of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine], N 1, pp. 326-327 [in Ukrainian].
5. Danylenko, L.I. (2017). *Problemy formuvannia tsinnisno-orientovanoi parlamentskoi diïalnosti v Ukraini* [Problems of forming Axiological-oriented parliamentary activity in Ukraine]. *Parlamentski chytannia: sioma shchorichna mizhnarodna konferentsiia* [Parliamentary Readings: Seventh Annual International Conference]. Kyiv: Vydavnytstvo TOV «Kompaniia VAITE» [in Ukrainian].
6. Malyisheva, M. (2001). *Sovremennyiy patriarhat: Sotsialno-ekonomicheskoe esse* [Contemporary Patriarchy: Social and Economic Essays]. Moscow: Akademiya [in Russian].
7. Melnyk, T.M. (2004). *Hender u politytsi* [Gender in politics]. *Osnovy teorii henderu: Navchalnyi posibnyk* [Fundamentals of Theory: Training manual]. K: K.I.S. [in Ukrainian].
8. *Statystychni dani Upravlinnia kadriv Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy stanom na 2020 rik*. [Statistical data of staff management of the Verkhovna Rada of Ukraine as of 2020]. URL: <http://vrkadry.rada.gov.ua/> [in Ukrainian].
9. *U novoobranomu ukrainskomu parlamenti stalo znachno bilshe zhinok-deputatok* [In the newly chosen Ukrainian parliament, there became much more female deputies]. URL: <https://np.pl.ua/2019/08/u-novoobranomu-ukrainskomu-parlamentu-stalo-znachno-bil-she-zhinok-deputatok/> [in Ukrainian].
10. Yarosh, O. (2001). *Zhinoche oblychchia polityky* [Female face of politics]. *Polityka i chas* [Politics and Time], N 2, pp. 59-63 [in Ukrainian].

Gender democracy: peculiarities of institution in Ukraine

Balasyonovych Nataliia Oleksandrivna

Postgraduate Student at the Department
of Parliamentarism and Political
Management
National Academy for Public
Administration under the President
of Ukraine
Academician Romodanov str., 12/2, Kyiv,
Ukraine

The article is dealt with defining the essence of gender democracy in general and revealing peculiarities of its formation in Ukraine. Attention to the problem is caused by general trends of development of Ukraine as a legal state, an integral part of political and state processes in which there is a gender factor, and therefore by the need to implement standards of international legislation on gender policy into the norms of national legislation, state programs, action plans for the implementation of gender equality, etc.

The purpose of the study is realized by the authoress regarding dialectical and generological methods of researching (analysis and synthesis, abstraction, etc.). At the same time the special, political methods of researching are used, in particular, structural and functional, comparative, systematic methods that allow deeper understanding of the whole totality of gender relations in society, embracing socio-cultural dimension and its inclusion in social institutes.

The authoress has analyzed current state of gender democracy through the prism of existing gender stereotypes and on this basis has substantiated her own point of view upon the state of gender democracy in Ukraine. It is emphasized that representation of women in the higher authorities of Ukraine witnesses significant differences between declared and real equality between men and women. It is pointed out that despite some positive changes in gender representation in the authorities, the number of active women in administrative and political sphere is still low. A priority in this context should be the solution of the problem of changing the stereotypical orientations of women and men as a brake on the way of maximum self-realization of both sexes.

The effective means to solve the problem of overcoming stereotypes must be dealt with mass media. Significantly affecting the public consciousness, they must form a positive perception of their audience not only of the notion of gender democracy and gender equality, but also of professional activities of both sexes in the public administration system and in political activities.

Key words: gender, sex, gender equality, gender stereotypes, gender democracy.